

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä 22.2.2021	Diaarinumero EURA 2014/6389/09 02 01 01/2018/ESAELY
Käsittelijä Pia Pirskanen	Puhelinnumero 029 502 4160
Hankekoodi S21412	Tila Valmis

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Kotokaruselli	
Alkamispäivämäärä 1.9.2018	Päätymispäivämäärä 31.12.2020
Toimintalinja 4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen	
Erityistavoite 9.1. Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen	
Tukimuoto Työllisyyden ja osaamisen edistämiseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen liittyvä kehittämishanke	
Hanketyyppi Hanke, jossa on henkilöitä varsinaisena kohderyhmänä	
Kustannusmalli Flat rate 17 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Etelä-Savon Koulutus Oy	
Y-tunnus 2249317-6	Hankkeen WWW-osoite http://www.esedu.fi
Yhteyshenkilön nimi Timi Eskelinen	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite Timi.Eskelinen@esedu.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 0408446409

Muut tuensaajat (osatoteuttajat)

Tuensaajan nimi Itä-Savon koulutuskuntayhtymä	Y-tunnus 0207390-8
Tuensaajan nimi Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	Y-tunnus 0214765-5
Tuensaajan nimi Savon koulutuskuntayhtymä	Y-tunnus 1852679-9

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Kotokarusellin toiminnan tuloksina oppilaitoksilla on mahdollisuus rakentaa maahanmuuttajille entistä monipuolisempi koulutuspolku, jossa osaamisen tunnistamisella ja opintojen henkilökohtaistamisella on suuri rooli ja kaikki koulutuksen toteutustavat (ml. oppisopimus) ovat tasapuolisesti eri aloilla käytössä. Osaaminen mm. maahanmuuttajien opintojen henkilökohtaistamisessa kasvaa ja nivelvaiheet huomioiden opintojen loppuunsaattaminen sekä työllisyys kasvavat.

Hankkeella oli kolme kehittämisteemaa, joiden alla jokaisella osatoteuttajalla on omat kehittämiskohteensa ja painotuksensa:

- Digitaalisuus koulutuksen kehittämisen välineenä ja osaamisen tunnistaminen.
- Nivelvaiheen sekä työelämälähtöisten toimintamallien kehittäminen.
- Opiskeluvalmiuksien eli OPVA-opintojen mallintaminen eri muodoissaan (opiskeluvalmiuksia parantavat opinnot).

Kotokaruselli -hankkeen toiminnan tuloksena oppilaitosten maahanmuuttajien nivelvaiheen ohjaus ja maahanmuuttajille tarjottava ammatillinen koulutus vastaa nykyistä tehokkaammin reformin myötä tullessiin haasteisiin. Koulutuksen saavutettavuus parani (esimerkiksi tarjolla olevat OPVA-opinnot, kielitietoinen opetus) ja maahanmuuttajia ohjataan aktiivisesti hakeutumaan niille aloille, joissa on työvoimatarvetta. Hanke mahdollisti entistä sujuvamman siirtymisen ammatilliseen koulutukseen niin, että ammatillinen orientaatio alkaa jo nivelvaiheessa ja osaamisen tunnistaminen tehostuu.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

As a result of Kotokaruselli-project institutions will be able to build a more diverse and individual educational path for immigrants, with a large institution for personal identification and personalization of studies and harness all ways of implementing education (incl. Apprenticeship). Competence e.g. taking into account the articulation stage of immigrants' studies, the completion of studies and employment increased.

The project had three development themes, under which each subcontractor had its own development targets and priorities:

- Digitalisation as a tool for the development of education and the identification of competences
 - Digital study materials has been implemented
 - Development of the articulation phase of migrants' transition to vocational training and the development of an immigrant apprenticeship training program for labor shortage sectors
- Modeling of study skills, ie OPVA studies (studies that improve study skills) by implementing different types of OPVA studies during the project.

In line with the objectives, the project responds more effectively than before to the challenges posed by the reform in the articulation guidance and vocational training of immigrants in educational institutions. The accessibility of education improved (for example, the available OPVA studies, language-aware teaching) and immigrants are actively instructed to apply for those areas where there is a need for labor. The project made it possible to make the transition to vocational training smoother, so that vocational orientation begins at the articulation stage and the identification of skills becomes more effective.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Maahanmuuttajien määrä on kasvanut alueella merkittävästi viime vuosina. Maahanmuuttajat ovat tuoneet mukanaan ammattiosaamista kotimaastaan. Osaaminen on hyvä lähtökohta rakentaa sitä myös suomalaisen työelämän käyttöön ja näin edistää maahanmuuttajien työllistymistä. Muualla hankittua ammattiosaamista pitää tarkastella suomalaisten ammattitaitovaatimusten ja työelämän tarpeisiin peilaten. Ammatillinen koulutus on uuden edessä, kun sen yrittää määrittellä riittävänä suomen kielen taitotason ja aiemmin hankitun osaamisen erilaisia yhdistelmiä. Koulutuksen on oltava tehokasta ja joustavaa työelämän tarpeisiin mutta sen pitää huolehtia myös jokaisen opiskelijan osaamisen varmistamisesta. Hankkeen tavoitteena oli päästä kokeilemaan erilaisia ratkaisuja maahanmuuttajien ammatillisen polun ja työllistymisen edistämiseksi, ja tässä onnistuttiin.

Hanke oli hyvä ratkaisu tarttua kehittämiskohteeseen, koska sen tuloksena oppilaitoksen on mahdollista rakentaa entistä monimuotoisempi ja yksilöllisempi maahanmuuttajan koulutuspolku, jossa osaamisen tunnistamisella ja opintojen henkilökohtaistamisella on suuri rooli ja kaikki koulutuksen toteutustavat (ml. oppisopimus) ovat tasapuolisesti eri aloilla käytössä. Osaaminen mm. maahanmuuttajien opintojen henkilökohtaistamisessa kasvaa ja nivelvaiheet huomioiden opintojen loppuunsaattaminen sekä työllisyys kasvavat.

Hankkeella oli kolme kehittämisteemaa, joiden alla jokaisella osatoteuttajalla on omat kehittämiskohteensa ja painotuksensa:

Digitaalisuus koulutuksen kehittämisen välineenä ja osaamisen tunnistaminen

- Tulkkauspalveluiden käyttö opiskeluvaihtoehtojen kartoittamisessa sekä osaamisen kehittämisessä. Tapana esimerkiksi puhelintulkkaukset, Teams-tulkkaukset tai lähitulkkaukset.

Esedun toteutuksessa:

- KOTOCHAT-käännöspalvelu ohjauskeskusteluissa myös ammattiaineiden opiskelijoille tarpeen mukaan; On ilmennyt, että KOTOCHATIA ei koeta tarpeelliseksi, vaan muut tulkkausmenetelmät ovat kohderyhmälle sopivampia.
- ForeAmmatin osaamisprofiilin teko (opiskelijat, hakeutajat).
- Verkko-opintojen kehittäminen. Verkko-opintojen kehittämisen painopiste on ammattialoja sekä OPVA-opintoja tukevilla verkko-opinnoilla.
- yhteisten tutkinnon osien suomi toisena kielenä -moodlekurssit toteutettiin projektiasiantuntijan työpanoksella.
- Alakohtaisia sanastoja ja verkkomateriaaleja.

SAMledun toteutuksessa

Hankkeessa on kehitetty (SAMledu) digiosaamisen prosessia niin, että OPVA-opintokokonaisuuteen kuuluva digi- ja matemaattiset taidot -kurssi on suunnattu kaikille maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille, jotta voidaan paremmin kehittää kohderyhmän digivalmiuksia. Ajatuksena myös on, että jatkossa OPVA-kokonaisuuden digikurssi olisi osana kaikkien aloittavien opiskelijoiden työjärjestystä.

Nivelvaiheen sekä työelämälähtöisten toimintamallien kehittäminen

Hanketyönä on kehitetty ja toteutettu suomen kielen testejä, joiden avulla on jo ennen opintojen alkamista kartoitettu kielitaitoa. Hankkeen opintokokonaisuudet (OPVA, yksilöllinen tuki) on suunniteltu palvelemaan kokonaisuutta, jossa työllistyminen on tavoitteena.

Esedun toteutuksessa:

Työelämälähtöisyyttä on Esedussa kehitetty oppisopimuksena opintojaan toteuttavien osalta. projektiasiantuntija on tehnyt verkkokursseja, jotta oppisopimusopiskelijoiden on helpompi suorittaa yhteisiä tutkinnon osia, ja oppisopimusopiskelijoilla on ollut mahdollisuus tulla tekemään kursseja myös tuetusti koulun tiloihin projektiasiantuntijan ja erityisopettajan yhdessä pitämään S2-pajaan.

Hankkeen opintokokonaisuudet (OPVA, yksilöllinen tuki) on suunniteltu palvelemaan kokonaisuutta, jossa työllistyminen on tavoitteena. Tavoitteiden saavuttamiseksi on tehty kiinteää yhteistyötä valmistavan koulutuksen (VALMA) opettajan, opinto-ohjaajien, ammattiopettajien ja kaikkien ohjaukseen liittyvien hankkeiden kanssa. Yksi erinomaisesti havaittu käytäntö on, että maahanmuuttajataustaisten hakijoiden haastatteluissa opintoohjaajan ja ammattiopettajan lisäksi mukana on myös S2-opettaja tarkistamassa suomen kielen taitotasoa ja saamassa heti ajantasaista tietoa mahdollisesta tulevasta maahanmuuttajaopiskelijasta. Tässä yhteydessä S2- opettajalla on hyvä mahdollisuus kertoa hakijalle konkreettisista oppilaitoksen tukitoimista ja OPVA-opinnoista samalla kartoittaa hakijan tietoja ja taitoja.

YSAOn toteutuksessa

Hankkeessa on resursoitu (YSAO) ammattiopettajille ja ammattiohjaajille rahoitusta lähteä maahanmuuttajaopiskelijan mukaan työssäoppimispaikkaan, mutta tiukasta opettajatilanteesta johtuen tätä ei olla juurikaan pystytty hyödyntämään. Haasteena on ollut myös se, että opetusaloilla koetaan opiskelijoiden työelämävalmiuksien, erityisesti kielitaito, olevan niin puutteelliset, että työelämässä oppimaan lähtöä ei ole koettu ajankohtaiseksi.

Savon ammattiopisto

Savon ammattiopistossa kehitettiin rinnakkaisopettajuutta eri koulutusaloilla kuten talonrakennus -, talotekniikka-, pintakäsittely -, hius- ja kauneus sekä puhdistuspalveluala. Suomi toisena kielenä opettaja tai pitkään maahanmuuttajien kanssa työskennellyt opettaja oli työparina alojen ammattiopettajien kanssa. Yhteistyötä tehtiin pääsääntöisesti teoriatunneilla tai työsaleissa. Rinnakkaisopettajuus kokeilu oli suurimmaksi osaksi aivan uusi työmuoto oppilaitoksessa.

Rinnakkaisopettajuuden toteuttaminen vaatii erilaista opettajien resurssien suunnittelua ja käyttöä. Suomi toisena kielenä opettaja on kielen opettaja ja ammattiopettaja oman alansa asiantuntija. Työparille toisen asiantuntemus on vierasta, siinä käytetty pedagogiikka ja työmenetelmät. Opettajat ovat pääsääntöisesti itsenäisiä asiantuntijoita työssään ja kokemus työpari työskentelystä toisen asiantuntijan kanssa koetaan vieraaksi.

Opiskeluvalmiuksien eli OPVA-opintojen mallintaminen (opiskeluvalmiuksia parantavat opinnot)

- Tavoitteena ollut vahvistaa suomen kielen osaamista käytännön työtehtävien näkökulmasta, onnistuneesti.
- Haasteina OPVA-opinnoissa on ollut opiskelija-aineksen hyvin heterogeeninen suomen kielen taito, hyvin erilaiset koulutustaustat, opiskeluvalmiudet ja myös käsitykset omasta osaamisesta ja ammatillisista vaatimuksista Suomessa.

Esedun toteutuksessa

OPVA-opintojen mallintaminen on tehty Esedulla mm. Kotokarusellin ja jatkuvan haun hankkeiden yhteistyönä. Jatkuvan haun opinto-ohjaaja ja laaja-alainen erityisopettaja ovat kartoittaneet alakohtaisia kokemuksia/ tarpeita OPVA-opinnoista. Huhtikuussa 2019 käynnistyi jatkuvan haun opiskelijoille pajatyöskentely YTOjen ja tarvittaessa myös ammatillisten aineiden kirjallisten osioiden osalta.

OPVA-opintojen toteuttamista on valmisteltu myös yhteistyössä mm. Esedun työllisyyspalvelujen ja Tuumasta töihin- sekä OSKE-hankkeiden kanssa. Kotokarusellin projektiasiantuntija on aloittanut OPVA-opinnoissa S2-opetuksen huhtikuussa 2019. Keväällä 2020 OPVA-opinnot toteutuivat kahdessa työpajassa (autopaja ja RaCapaja). Syksyllä 2020 projektiasiantuntija on ollut mukana tukemassa maahanmuuttajataustaisia puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan opiskelijoita yksilöllisillä OPVA-poluilla, ja tavoitteena on ollut vahvistaa suomen kielen osaamista käytännön työtehtävissä oppilaitoksen tiloissa.

SAMledun toteutuksessa

OPVA-opintokokonaisuus koostui neljästä osa-alueesta:

- työelämän ammatillinen suomi
- opiskelu- ja työelämävalmiudet
- digi- ja matemaattiset taidot
- alkeisenglannin kurssi

Samiedun toteutusmallissa OPVA-opintokokonaisuuteen voi osallistua enimmillään kuuden kuukauden ajan, kolme päivää viikossa.

YSAOn toteutuksessa

- YSAOn maahanmuuttajavalmentaja on ollut tukemassa suomen kielen OPVA-opinnoissa maahanmuuttajia, sillä suurin haaste päästä työelämään esim. työpaikalla järjestettävään koulutukseen koulutussopimuksella, on puutteellinen kielitaito. Valmentaja on tukenut maahanmuuttajia esim. Työelämän suomi ja vuorovaikutustaidot (oppisopimus, CV ja hakemus, tieto- ja viestintätekniikka, ryhmätyö, työharjoittelu jne.). Samalla maahanmuuttajavalmentaja on kartoittanut opiskelijoiden vahvuuksia sekä mitä taitoja pitäisi vielä kehittää. Ammattisanaston tärkeys on korostunut Kotokaruselli –hanketyössä kuin myös ammattiaineen työtehtävien kuvausten merkitys selkokielisesti.

Hankkeen yhteisiin tavoitteisiin kuuluivat digitalisaatio, nivelvaiheen ja oppisopimuskoulutuksen kehittäminen ja oppimisvalmiusopinnot benchmarkaus oppilaitosten kanssa. Digitalisaatiossa verrattiin Kotochat-palvelun (Esedu) ja tulkkipalvelujen (Sakky) käyttöä. Tulkkipalvelujen etu, varsinkin pikamobiilitulkkauksen etu on sen monipuoliset käyttömahdollisuudet niin oppilaitoksessa kuin yrityksessä. Opva (opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista) käytiin yhteistä benchmarkaus keskustelua sekä käytiin yhteisellä vierailulla myös asian tiimoilta Salpauksessa (Lahden seudun ammatillinen oppilaitos).

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Tavoitteiden mukaisesti hankkeen myötä oppilaitosten maahanmuuttajien nivelvaiheen ohjaus ja maahanmuuttajille tarjottava ammatillinen koulutus vastaa nykyistä tehokkaammin reformin myötä tullessiin haasteisiin. Koulutuksen saavutettavuus parani (esimerkiksi tarjolla olevat OPVA-opinnot, kielitietoinen opetus) ja maahanmuuttajia ohjataan aktiivisesti hakeutumaan niille aloille, joissa on työvoimatarvetta. Hanke mahdollisti entistä sujuvamman siirtymisen ammatilliseen koulutukseen niin, että ammatillinen orientaatio alkaa jo nivelvaiheessa ja osaamisen tunnistaminen tehostuu.

Maahanmuuttajakoulutuksen järjestämisen haasteena on, että sen laadukas toteuttaminen vaatii uusia käytäntöjä ja opettajaresurssien uudelleen jakoa. Muutostyö on vaativa ja vie aikaa. Maahanmuuttajien koulutuksen kehittämisen hyvinä puolina voidaan nähdä, että niiden tulokset palvelevat isoa joukkoa muita opiskelijoita kuten kielitietoisuus ja selkokielisyys opetuksessa. Osaamisen tunnistamisella taas voidaan aidosti tukea opiskelijan mahdollisuutta opiskella vain puuttuva osaaminen.

Sidottu vuosityöaika luo omat haasteensa myös rinnakkaisopettajuuden hyödyntämiselle sekä uusien käytäntöjen kokeilulle. Projektiryhmässä voidaan suunnitella paljon asioita, mutta toimeenpano ei ole suurimmalta osalta meistä kiinni, mikäli emme löydä yhteistyöhön tarvittavia henkilöitä

tarpeellisen kokoisella työpanoksella. Tämän vuoksi osa hankkeissa toteutettavista käytännöistä jää myös vajaaksi alkuperäisiin suunnitelmiin nähden, eikä niistä asioista kyeta saamaan myöhempää käyttöä ajatellen tarvittavaa kokemusta, jolloin asia on helppo todeta "epäonnistuneeksi".

Oppilaitosten sulkemisen vuoksi maaliskuussa 2020 kaikissa hankkeen opetus- ja ohjaustoiminnoissa siirryttiin käyttämään etäyhteyksiä. Tästä huolimatta toimintoja jatkettiin normaalin suunnitelman mukaisesti, edellytysten ja vaatimusten mukaisilla tavoilla. Koronapandemiasta aiheutunut etäopetusajka vaikeutti opiskelijoiden tavoittamista ja ohjaamista. Erityisesti poikkeusaika hankaloitti työelämäyhteistyötä, kun monet sovitut työssäoppimispaikat peruuntuivat tai siirtyivät.

Hankkeessa onkin todettu lähiopetuksen olevan paras menetelmä kohderyhmän opettamiseen, vaikkakin hankkeessa on päästy tekemään suuri digiloikka ajan vaatimuksen mukaisesti. Tällä on ollut vaikutusta hankkeen toteutuneeseen osallistujamäärään.

Hankkeen vaikutusten avulla oppilaitoksen on mahdollista rakentaa entistä monimuotoisempi ja yksilöllisempi maahanmuuttajan koulutuspolku, jossa osaamisen tunnistamisella ja opintojen henkilökohtaistamisella on suuri rooli ja kaikki koulutuksen toteutustavat (ml. oppisopimus) ovat tasapuolisesti eri aloilla käytössä. Osaaminen mm. maahanmuuttajien opintojen henkilökohtaistamisessa kasvaa ja nivelvaiheet huomioiden opintojen loppuunsaattaminen sekä työllisyys kasvavat.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Hankkeessa hyväksi havaitut käytännöt juurrutetaan oppilaitosten strategiseen normaalitoimintaan siinä laajuudessa kuin se budjetin ja henkilöstöresurssien puitteissa on mahdollista. Hankkeen tuloksista käydään vuoropuhelua oppilaitosten koulutuksesta vastaavan johdon kanssa kehittämisen ja juurruttamisen mahdollistamiseksi. OPVA-kokonaisuuksien jatkaminen oppilaitoksen normaalitoiminnan resurssien puitteissa on tavoitteena.

Kotokaruselli-hankkeen toiminta, toimenpiteet ja tulokset ovat nähtävissä oppilaitosten jokapäiväisessä työssä ja hankkeessa tehty kehittämistyö on nivoutunut oppilaitoksen kaikkiin prosesseihin hakuvaiheesta ammattiin valmistumiseen ja työllistymiseen. Toivottavasti nämä toimenpiteet ja käytänteet saadaan myös juurrutettua osaksi oppilaitoksien pysyvää toimintaa.

Rinnakkaisopettajuutta jatketaan ja laajennetaan Savon ammattiopistossa uusille koulutusaloille. Uutena isona alana mukaan tulee sosiaali- ja terveysala, jonne työntekijöistä on pula. Siellä on mahdollisuus päästä laajentamaan osaamista myös työperäisessä rekrytoinnissa, jossa työpaikkaohjaajien kielitietoisien ohjaamisen tarve on ilmeinen. Osaamisen tunnistamisen kokemukset ja työkalut kootaan yhteen Savon ammattiopistossa ja niiden pohjalta AMOS-ammattiosaajat maailmalta (ESR) hanke lähtee kehittämään yhteistyössä alueen kahden muun ammatillisen oppilaitoksen kanssa yhteistä asiantuntijuuteen perustuvaa maahanmuuttajien osaamispiirittämistä ammatilliseen koulutukseen.

Maahanmuuttajakoulutusten mallintamista jatketaan. Mallintamisen lähtökohtana suomen kielen taitotasot, tutkinnot/tutkinnon osat/oppisopimus/työperäinen maahanmuutto ja erilaiset tuen tarpeet niissä. Maahanmuuttajien HOKS-mentorin kaikkien koulutusalojen apuna ja asiantuntijana on vakiintunut osaksi toimintaa.

Hankesuunnitelmaa olisi voinut muokata alusta alkaen yksinkertaisemmaksi ja paremmin käytännössä toimivaksi. Toisaalta hankkeen aikana tehtävillä muutoshakemuksilla voidaan reagoida hyvin mukautettaviin tarpeisiin.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiinko suunniteltu kohderyhmä vai tuliko siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hanke toteutui suunnitellulla alueella ja kohderyhmä oli alun perin suunniteltu.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

Hankkeen suunnitelmassa määritelty asiakastavoite oli 430 asiakasta. Aloitustavaiheen lomakkeita on tallennettu 234 kpl ja päättövaiheen lomakkeita 185 eli hankkeella on aloitus- ja päättövaiheen lomakkeet täyttäneet 185 asiakasta.

Mukaan tulneiden yritysten tavoite oli 65. Tallennettuna on 35 yritystä.

Hankkeessa ei päästy asetettuihin numeerisiin tavoitteisiin. Etenkin koronapandemian vuoksi osallistujatietolomakkeiden kerääminen oli vuonna 2020 pitkään haastavaa, mutta osallistujatietolomakkeita jäi toteuttajilta keräämättä. Tästä johtuen kaikkia hankkeeseen osallistuneita ei ole kyetty dokumentoimaan hankkeeseen osallistuneiksi. Lisäksi yritysyritysyrityksessä oli haasteita sen taustaa pitkäksi ajaksi vuonna 2020 lähes kokonaan koronaepidemian takia, mikä vaikutti hankkeeseen osallistuneiden yritysten määrään.

Muuttuneet tilanteet reilun parin vuoden aikana, jolloin hanke toteutettiin vaikuttivat suuresti osallistujamäärän toteumaan suhteessa tavoitteisiin. Esimerkiksi kotokoulutusten poistuminen oppilaitoksilta muutti myös hankkeen painopisteitä. Potentiaalisesta kohderyhmästä tuli näin ollen rajatumpi ja osallistujatavoitteesta vaikeammin saavutettava.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Osallistujatavoitteet olivat numeerisesti hyvä tavoite hankkeen toteutusvaiheessa. Numeeriset tavoitteet eivät kuitenkaan ole paras mahdollinen mittari hanketyön laadunmittaamiseen. Hankkeessa tehtiin asiakaskyselyt ja kartoitukset opituista asioista tai lisääntyneistä valmiuksista

palvelivat numeerisia tavoitteita paremmin hankkeen toteuttamista, arviointia ja kehittämistä. ARTSI-itsearviointilla toteutettu hankkeen arviointi ohjausryhmän kokouksia varten on antanut hyviä suuntaviivoja toiminnan kehittämiseen hankkeen aikana. Numeeriset tavoitteet eivät ole kykeneviä kertomaan hankkeen laadullisista tavoitteista.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Kehittämishankkeen avulla oppilaitosten henkilökunta on oppinut tunnistamaan monialaisemmin maahanmuuttajien opiskeluvalmiuksia, kokonaisvaltaisia haasteita opiskeluun sekä työllistymiseen liittyen sekä kyennyt vastaamaan näihin haasteisiin hankkeen edetessä kehitettyjen menetelmien ansiosta jatkuvasti paremmin. Hanketyö on osoittanut useamman oppilaitoksen tiiviin säännöllisen yhteistyön olevan erityisen haastavaa ja edellyttävän heti hankkeen aloitusvaiheessa selkeät raamit yhteistyön toteuttamiselle.

Pääsääntöisesti ammattiopettajat pitivät rinnakkaisopettajuutta hyvänä asiana. He kokivat saavansa apua ja tukea maahanmuuttajien opetukseen sekä materiaalien tekoon. Osa koki työmuodon rasittavan omaa opettajuutta ja toivoi, että kielitaitovaatimuksia alalle nostettaisiin. Opiskelijoiden kanssa keskusteltaessa he pitivät rinnakkaisopettajuudella saavutettuja etuja heille erittäin myönteisinä.

Suomi toisena kielenä-opettaja osaa selventää ja yksinkertaistaa asioita sekä ammattisanastojen keräämisestä on tullut käytäntö opiskelijoille. Suomi toisena kielenä opettajalta tilanne vaatii myös sopeutumista toisen ammattikentälle, joustavuutta ja mukautuvuutta

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Hankesuunnitelmaan liittyviin sisällöllisiin haasteisiin on pystytty reagoimaan keskustelemalla rahoittajan kanssa sekä tekemällä tarvittaessa muutoshakemuksia. Pääosin kohdatut haasteet ovat ns. organisaatioiden sisäisiä (eli hallinnollisia) ja liittyvät paljon yhteistyön mahdollisuuksiin niin oppilaitoksen sisällä kuin työelämässäkin.

Hanke on kohdannut haasteita. Ne ovat vaikuttaneet aikatauluihin, toimintoihin sekä hankkeen tavoitteiden toteutumiseen. Erityisesti hankkeen alkuvaiheessa toiminnan käynnistymisessä oli viivästyksiä. Esedulla Projektiasiantuntijan rekrytointi siirtyi tammikuusta 2019 elokuuhun 2019. Tästä tehtiin hankkeelle muutoshakemus alkuvuodesta 2019. Viivästyksien ja haasteiden vuoksi hankkeen toimintoja ja budjettia on tarkasteltu ja tämän vuoksi kokonaisbudjettia leikattiin 1.7.2020.

Etenkään alkavia hankkeita ei aina kyetä ottamaan riittävästi huomioon opettajien vuosityöajan suunnittelussa siten, että oppilaitoksilla olisi tarpeellisia henkilöresursseja heti hankkeen alusta lukien. Tämä on näkynyt Kotokaruselli-hankkeessa, kun kahdella osatoteuttajapaikkakunnalla toiminta pääsi kokonaisvaltaisesti alkamaan myöhässä. Nämä riskit tiedostettiin ja niihin reagoitiin hankkeen aikana.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut toteutuksen aikana säännöllisesti arvioimaan ja kehittämään hankkeen toimintaa. Ohjausryhmällä on ollut neuvoo-antava rooli hankkeen toteutukselle ja sille on toimitettu tarvittavat tiedot ja mahdollisuus osallistua hankkeen toiminnan edistämiseen. Ohjausryhmään on koottu hankkeen alkuvaiheessa joukko asiantuntijoita liittyen hankkeen toimintaan.

Hankkeen keskeiset suuret päätökset, kuten muutoshakemuksen tekeminen ja budjetin muuttaminen on keskusteltu hankkeen ohjausryhmän kokouksessa. Ohjausryhmälle on annettu myös tehtäväksi tehdä hankkeen toiminnan itsearviointi ohjausryhmän kokouksien välillä ja tästä palautteesta on keskusteltu ja se on otettu hankkeen toiminnassa huomioon.

Ohjausryhmä on antanut tilanteensaista, toteutusta ja kehittämistä edistävää palautetta hankkeen toteutusajana. Se on kyennyt hahmottamaan mahdolliset haasteet ja nostanut myös onnistumiset esille. Keskustelun avulla on kyetty löytämään näkökulmia, joilla hankkeen toteutusta on ollut mahdollista parantaa.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Kohderyhmän palaute hankkeesta ja siinä toteutetuista yksilöllisen tuen sekä ryhmäopetuksen toiminnoista on ollut pääsääntöisesti kiittävä ja osallistujat ovat kokeneet hanketyön edistäneen heidän valmiuksiaan. Kohderyhmän vaihtelevat ja muuttuvat tarpeet sekä tavoitettavuus koronaepidemian aikana ovat aiheuttaneet haasteita opetustyölle.

Jo hankesuunnitelman tekovaiheessa oli määritelty tietyt alat, joille hankkeen toimintoja kohdennettiin erityisesti. Tämä siksi, että tavoitteena oli erityisesti luoda maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille mahdollisuuksia siirtyä työelämään jo työllistävien tutkinnonosien suorittamisen jälkeen työvoimapula-aloilla. Kuitenkin hankkeen ajan on keskusteltu opiskelijoiden, opettajien, opinto-ohjaajien ja osahanketoteuttajien kanssa ja tarpeisiin on pyritty vastaamaan kokonaisvaltaisesti räätälöimällä alakohtaisia käytäntökokeiluja myös hanketyön aikana.

Maahanmuuttajaopiskelijat ovat antaneet myönteistä suullista palautetta opintojen tukemisesta ja täyttäneet aloitus- ja lopetuslomakkeita, joista näkyy heidän positiivinen mielipide. Kohderyhmän sanojen mukaan, jos suomen kielen taso ei ole riittävä on vaikea pärjätä monissa asioissa: tilanteissa asiakkaiden kanssa (ravitsemusala), oppimateriaalien lukemisessa, jos se ei ole selkokielellä, työssäoppimispaikan- tai oppisopimuspaikan haussa, kaikkien asioiden sopimisessa työntäjän kanssa, oman lukujärjestyksen laatimisessa. Monien opiskelijoiden tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen, sen yhteydessä heidän on opittava yhteisiä oppiaineita. Jos suomen kielen taso on heikko, opiskelijat tarvitsee enemmän tukea. Hankkeen asiantuntija selittää selkokielellä oppiaineiden tehtävien ohjeita ja kysymyksiä. Maahanmuuttaja-opiskelijat ovat tyytyväisiä, että he voivat saada myös tulkin apua omalla kielellä. Se todella auttaa HOKSin laadinnassa ja päivityksissä, työturvallisuus- ja muissa asioissa. Tärkeintä on se, että opiskelija ymmärtää asiat, jotka hänen on tiedettävä.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		Sukupuolinäkökulma huomioitiin. Henkilöllä on ollut sukupuolesta riippumaton yhtäläinen mahdollisuus osallistua hankkeen toimintaan ja he ovat saaneet yksilöllisesti optimaalisimman tuen. Maahanmuuttajien koulutuksissa korostuu usein esimerkiksi heikon luku- ja kirjoitustaidon omaavien naisten opiskeluvälmiuksien kehittämisen tarve, ja tämä huomioitiin hankkeen toteutuksessa.
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta		x	Sukupuolen vaikutusta on ollut mahdollista analysoida, kun opiskelijalle on rakennettu yksilöllistä opintopolkua. Nämä havainnot on tehty hankkeessa työskennelleen opetushenkilöstön toimesta.
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	Hankkeen päätavoite ei ole sukupuolten tasa-arvon edistäminen. Sukupuolinäkökulma on otettu huomioon hankkeen toteutuksessa. Opiskeluvälmiuksien kehittäminen ja yksilöllisesti laadittu oppimista tukeva työ edistää myös omalta osaltaan sukupuolten tasa-arvoa.

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			
Luonnonvarojen käytön kestävyys	0	4	Hankkeessa on otettu huomioon tavoitteet kestävästä kehityksestä, esimerkiksi digitaaliset oppimateriaalit säästävät luonnonvaroja.
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	0	0	
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	0	0	
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	0	0	
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	0	5	Hankkeessa pyrittiin välttämään turhan jätteen syntymistä ja materiaaleja tulostettiin vain tarpeen mukaan.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	0	0	
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	0	5	
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	0	0	
Liikkuminen ja logistiikka	0	0	
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	4	7	Maahanmuuttajien opiskeluvälmiuksien ja työelämätaitojen parantaminen lisää merkittävästi kohderyhmän hyvinvointia ja vaikuttaa täten myös yhteiskunnan tasolla hyvinvoinnin edistämiseen.
Tasa-arvon edistäminen	0	0	
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	5	6	Maahanmuuttajien opiskelu- ja työelämävalmiuksien parantaminen edistää kulttuurista yhdenvertaisuutta ja lisää kohderyhmän monipuolisia osallistumisen mahdollisuuksia.
Kulttuuriympäristö	0	0	
Ympäristöosaaminen	0	0	

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeella on ollut valmiit kanavat sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään. Mahdollisuus käyttää myös oppilaitostensa viestintätiimien asiantuntemusta sekä kontaktoida viestinnällisesti potentiaalisia yhteistyökumppaneita.

Hankkeen ensisijainen viestintäkanava on ollut blogi, johon on julkaistu säännöllisesti kirjoituksia liittyen hankkeen toteutukseen sekä tavoitteisiin. Blogipostauksia on markkinoitu oppilaitosten sosiaalisen median kanavissa.

Kevään 2020 etäopiskeluaajasta on kirjoitettu artikkeli SeOPPI lehden 2/2020 marraskuussa ilmestyneeseen numeroon. Hankkeeseen liittyen myös Iisalmen Sanomissa on marraskuussa 2020 julkaistu artikkeli.

Seuraaviin tapahtumiin on osallistuttu:

Osallistuminen International Mikkeli Day-tapahtumaan 19.11.2020 videoklipin muodossa.
Osallistuminen International Mikkeli Day -tapahtumaan 14.11.2019 kauppakeskus Stellassa.
Koulutusinfo maahanmuuttajille Monikulttuurikeskus Mimosassa 19.2.2019.

"Mä oon mun Pomo" Kuopion Yrittäjien päivään kutsuttuna teemalla: "Kansainvälisiä osaajia työvoimapulaan". 5.9.2019 Tilaisuus oli avoin kaikille ja se järjestettiin Kuopion kauppatorilla. Tilaisuudesta oli lehtiartikkeli Savon Sanomissa.
Kansainvälinen osaaja – päivä, 11-15.11.2019, yhteistyössä Kuopion kauppakamarin kanssa
Ammatit tutuksi – esittely, Kompassi – monikulttuurikeskus, Kuopio 20.2.2020
Koulutusinfo maahanmuuttajille Savon ammattiopistossa, Teams-kokous, 2.6.2020

Hankkeen toimintaa ja palveluja on esitelty myös useissa alueiden verkostotapaamisissa ja eri toimijoille (viranomaiset, oppilaitokset, 3.sektorin toimijat jne.) erikseen koko hanketoiminnan ajan.

Yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön kanssa hanketyöntekijä pyrki kaikin mahdollisin keinoin etsimään apukeinoja, tukitoimia ja etenemisreittejä ammatti- ja kielitaidon kehittämiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Lisäksi osallistuttiin yhteisiin hanketapaamisiin (esimerkiksi Itä-Suomen hankeverkosto), oppilaitosvierailuihin, maahanmuuttajatyöhön liittyviin seminaareihin ja työpajoihin, ELY-keskuksen kokouksiin ja tiedotustilaisuuksiin sekä oman oppilaitoksen sisällä tehtävään maahanmuuttajataustaisten ja kaikkien muidenkin opiskelijoiden ohjaustyöhön ja sen kehittämiseen.

Kotokaruselli-hankkeen toiminnasta on kerrottu oman oppilaitoksen opinto-ohjaajille, hoks-ohjaajille, tiimpäälliköille, opettajille ja opiskelijoille.

Hankkeessa on pyritty saavuttamaan monipuolista näkyvyyttä ja tiedotusta on tehty laajasti. Odotuksiin nähden olisi toivottu, että hanke olisi saanut siinä määrin enemmän näkyvyyttä, että esimerkiksi blogitekstejä olisi luettu enemmän. Lisäksi ulkoista viestintää olisi voinut tehdä enemmän, mutta kyse on työajan priorisoinnista ja haastavuudesta löytää aikaa todella aktiiviselle viestinnälle esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Tiedottamista ja tapaamisia eri sidosryhmien kanssa: maahanmuuttoneuvojat, pakolaisohjaajat, vuokrafirmit, yritykset, TE-toimisto, kaupungin työllistämispalvelut, aikuissosiaalityö, Ohjaamotomijiat, yläkoulun opot, etsivät, VALMA, kotokoulutus.

Tiivistä yhteistyötä tehtiin koulun muiden hanketoimijoiden ja ohjaukseen liittyvien hankkeiden kanssa, kolmannen sektorin ja TE-palveluiden kanssa. Tässäkin hankkeessa keväällä alkaneet koronarajoitukset, etäopetukseen siirtyminen ja liikkumisen rajoittaminen valitettavasti vähensivät yhteistyötä eri hankkeiden ja yhteistyötahojen kanssa.

Oсахanketoteuttajat ovat tehneet yhteistyötä. Yhteistyön täysimääräinen toteuttaminen on ollut ajoittain hankalaa suuren työmäärän ja aikataulujen risteävyyden vuoksi. Keskustelua on kuitenkin käyty säännöllisesti ja hankkeen toimintaa on arvioitu kaikkien osahanketoteuttajien kanssa. Yhteinen keskustelu on auttanut kehittämään hanketyötä, näkemään uusia ideoita ja parantamaan tehtäviä toimintoja.

Hankkeessa toteutettuja oppimateriaaleja on jaettu osatoteuttajien kanssa yhteisellä SharePoint-sivulla. Lisäksi Esedulla tuotettuja oppimateriaaleja on tallennettu avointen oppimateriaalien kirjastoon. Sieltä löytyvät:

- Moodle-oppimisympäristöön liitettävä kurssi autoalalla käytettävistä työkaluista. Tällä kurssilla on itsetarkastavia H5P-tehtäviä, joissa yhdistetään oikea työkalun kuva ja sana toisiinsa.
- Puhdistuspalvelualalle laadittu ylläpitosisivustopalveluiden tutkinnon osan perusteita avaava tulostettava tehtävä.
- Yhteisten tutkinnon osien suomi toisena kielenä -valinnaiselle kurssille verkkokurssikäsikirjoitus. Tämä verkkokurssi on laadittu yhden osaamispisteen laajuusena, koska se on suunniteltu korvaamaan ruotsin kielen kurssia maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille, jotka eivät ruotsia ole opiskelleet.

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyi ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Tuumasta töihin-hanke (S21472), OSKE-hanke (S21051), AIKU-hanke (S21836) (asiakastyö, kartoitukset, osaamisprofiilien tekeminen, mahdollisten asiakkaiden ohjaaminen ja toimintojen molemminpuolinen hyödyntäminen).

KOTOCHAT-hanke (S20758), palvelun jatkokehittäminen ja käyttäminen.

Työlinkki – työtä vaille olevat valmistuvat maahanmuuttajaopiskelijat (TEAMS) yhteistyössä Settlementti Puijola ja AMOS ammattiosaajat maailmalta- ESR 20.5.2020 (S21902).

MAHKU-hanke (S21514), SEUTU-hanke.

Ammattiosaajat maailmalta – moninaistuva työelämä jatkaa osaamisen tunnistamisen mallintamista ja juurruttamista ammatilliseksi osaampisteeksi YSAO:n ja Ingmanedun kanssa. Kielitietoisuus koulutukset ja tuki ammatillioille.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä on mukana EU-rahoitteisessa Ammattiosaajat maailmalta –hankkeessa, jonka kanssa yhteistyössä kehitettiin maahanmuuttajaopiskelijoiden laaja-alaista tukemista syksyllä 2020. Opiskelijoita tuetaan maahanmuuttajaopon (Ammattiosaajat maailmalta –hanke) toimesta opintojen sekä uraohjausta vaatimissa asioissa ja Kotokaruselli –hanketyöllä tuetaan muun muassa opiskelijoiden mahdollisia työssäoppimiskasjoja. Kotokoulutuksesta Ysaolle maahanmuuttajaopiskelijat tulevat tutustumaan eri aloihin/työelämään. Tässä asiassa hankkeiden toteuttajat tekevät isoa yhteistyötä.

Lokakuussa 2020 Ammattiosaajat maailmalta ja Kotokaruselli -hankkeet järjestivät yhteisen maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen ohjaus- ja palvelupisteen.#Maahanmuuttaja-opiskelijat osallistuivat nimikilpailuun maahanmuuttajaopiskelijapalveluille. Voittajaksi tuli nimi "MAMA".

"MAMA" on ohjaus- ja palvelupiste, jossa hankkeiden asiantuntijat auttavat maahanmuuttajaopiskelijoita, kun he tarvitsevat apua ja tukea suomen kielen opinnoissa, opiskelu-, työssäoppimisen- ja muissa arjen asioissa.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Hankekoodi: S21412

Tila: Valmis

Hankkeen nimi: Kotokaruselli

Viranomainen: Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Etelä-Savon Koulutus Oy

Päätearkisto, Otavankatu 4, 50100 Mikkeli

Yhteyshenkilö Riitta Parkkinen, Otavankatu 4, 50100 Mikkeli, riitta.parkkinen@esedu.fi, puh. 044 711 5600

Savon ammattiopisto:

Savon koulutuskuntayhtymän arkisto, Presidentinkatu 3 (PL 87), 70101 Kuopio.

Yhteyshenkilö Nina Soukkanen, PL 87 (Sammakkolammentie 2) 70101 Kuopio, puh. 044 785 3527

SAMledu:

Pääarkisto, Pohjolankatu 4-6, 57200 Savonlinna

Yhteyshenkilö Jonna Kokkonen, Pohjolankatu 4-6, 57200 Savonlinna, puh. 044 550 6341

YSAO:

Pääarkisto, Asevelikatu 4, 74100 Iisalmi

Yhteyshenkilö Kirsi Hukkanen, Asevelikatu 4, 74100 Iisalmi, puh. 040 1772 830

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

22.2.2021 Tervaniemi Tiina Marjut
Hankepääällikkö

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

S21412 Kotokaruselli

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman toteuma

Kustannukset	Yhteensä €
1. Palkkakustannukset	474 313,13
2. Ostopalvelut	30 607,48
3. Muut kustannukset	0,00
4. Flat rate	80 633,25
Kustannukset yhteensä	585 553,86
Nettokustannukset yhteensä	585 553,86

Rahoitus	Yhteensä €	% nettokustannuksista
Kuntien rahoitus: tuensaajan omarahoitus	175 670,96	30,00
Yhteensä	175 670,96	30,00

Rahoitussuunnitelma yhteensä	180 393,00	
-------------------------------------	-------------------	--

Kustannusarvio yhteensä	601 315,00
--------------------------------	-------------------